

Obory sociální politiky I.

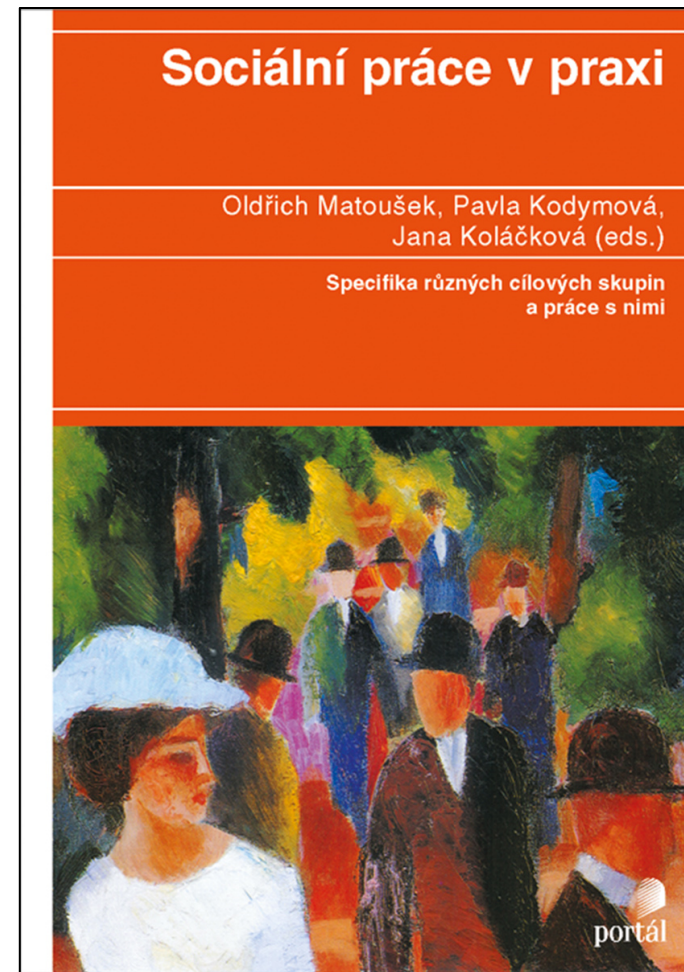
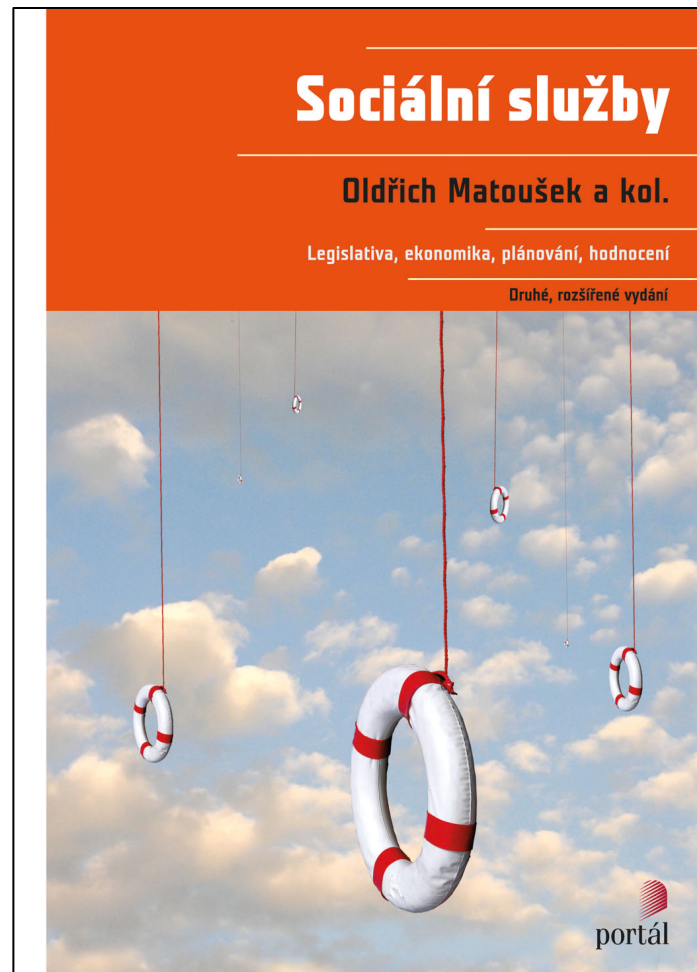
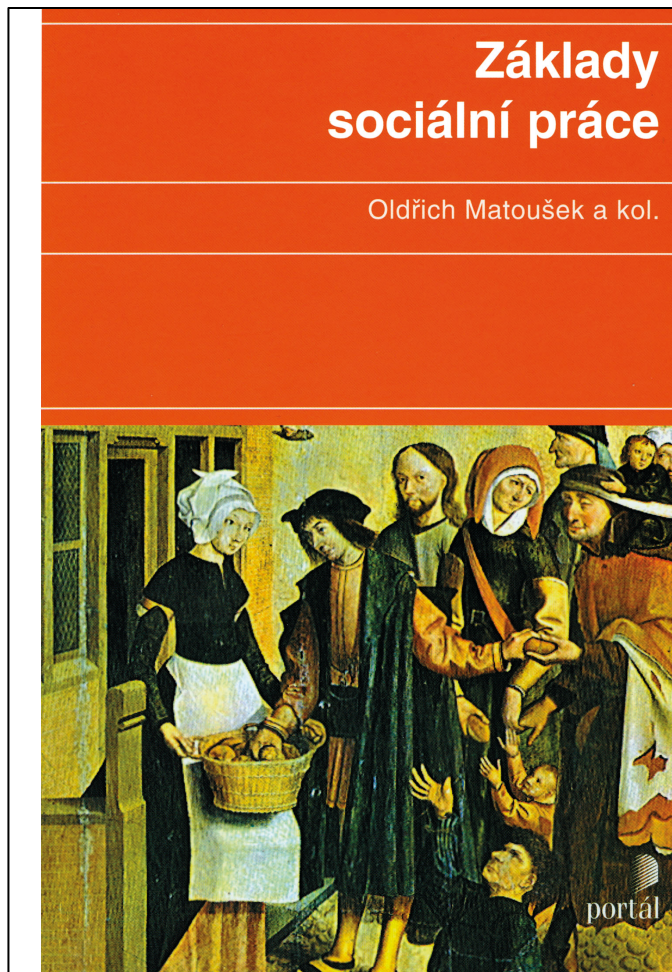
sociální práce a sociální služby

{ **jan matěj bejček** }

{ jan.matej.bejcek@gmail.com }

Literatura a zdroje

Legislativa

The word "Legislativa" is centered in a white, italicized serif font. It is enclosed within a white rectangular border that has a slight wavy top and bottom edge. On the left and right sides of the rectangle, there are two overlapping circles, one on each side, also in white.

- ✓ *Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách*
- ✓ *Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách*

(www.zakonyprolidi.cz)

I. Sociální práce

Samostudium

MATOUŠEK, O. a kol 2012. *Základy sociální práce*. Praha: Portál

- Filozofická témata významná pro SP, kapitola 2.
- Vývoj SP jako oboru v západním světě, kapitola 3.
- Domácí tradice SP, kapitola 4.
- Sociální politika, sociální služby a sociální práce, kapitola 5.

Co je to vlastně sociální práce?

Jaké jsou cíle sociální práce?

Čím je sociální práce charakteristická?

Jaký je předmět její činnosti?

Odlišuje se sociální práce nějak od jiných pomáhajících profesí?

Poslání a cíl sociální práce

- ✓ Odvíjí se od teoretického, společenského a kulturního kontextu
- ✓ Vytvíjí se v čase

„Sociální práce je prostě to, co dělají sociální pracovníci.“

(in Matoušek a kol. 2012)

„Sociální práce je často tím, co jiní – zdravotní sestry, lékaři, učitelé, policisté atd. – nedělají“

(Hanvey a Philpot, 1996)

Poslání a cíl sociální práce

- Pomoc a podpora klientovi
- Podpora změny (jednotlivce, sociálních vztahů, sociálního prostředí) a sociální zachování (akceptovatelný způsob života)

X

- Sociální kontrola a řešení či prevence sociálních problémů

Koncept „sociálního fungování“

Termín sociální fungování je v sociální práci výrazem pro **vzájemné působení lidí a jejich sociálního prostředí.**

„Zvládání se týká lidského úsilí řešit situace, které mohou být vnímány jako sociální úkoly, životní situace nebo problémy života. Lidé prožívají tyto životní úkoly jako tlaky ze svého sociálního prostředí. Odsud vycházejí dvě významnější myšlenky: na jedné straně lidské zvládání a na straně druhé požadavky prostředí. Aby se tyto myšlenky mohly stát součástí jednoho celistvého konceptu, musí být vzájemně propojeny dimenzí, kterou postihuje myšlenka sociální interakce.“

(Bartlettová 1970)

Z uvedeného vyplývá, že cílem, který si sociální práce osvojuje, je:

„(...) pomáhat jednotlivcům a sociálním systémům zlepšovat jejich sociální fungování a měnit sociální podmínky tak, aby chránily tyto jednotlivce a systémy před potížemi ve fungování.“

(Sheafor, Hořejší a Hořejší, 2000)

Definice sociální práce prizmatem konceptu „sociálního fungování“

„Sociální práce je profesionální aktivita zaměřená na pomáhání jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování a na tvorbu společenských podmínek příznivých pro tento cíl.“

(NASW 1973)

„Funkcí sociálního pracovníka je pomáhat lidem, kteří se pokoušejí řešit a zvládnout problémy ve fungování, v interakcích s jejich sociálním prostředím. Prostřednictvím své pomoci se sociální pracovník snaží zlepšit způsob, kterým lidé sociálně fungují, nebo vztahy mezi lidmi a jejich sociálním prostředím.“

(NOW 1987)

„Cílem sociální práce je podpora sociálního fungování klienta v situaci, kde je taková potřeba buď skupinově, nebo individuálně vnímána a vyjádřena. Sociální práce se profesionálně zabývá lidskými vztahy v souvislosti s výkonem sociálních rolí.“

(Navrátil 2000)

*„Naplnění rolí člověka ve společnosti, ve vztahu k lidem v bezprostředním sociálním okolí i ve vztahu k sobě samému. Toto fungování zahrnuje uspokojování potřeb jak základních, tak těch na kterých závisí jeho uplatnění ve společnosti. Lidské potřeby zahrnují **tělesné aspekty** (jídlo, přístřeší, bezpečí, zdravotní péče a ochrana, osobní naplnění (vzdělání, odpočinek, hodnoty, estetika, náboženství, dosažení úspěchu), **emocionální potřeby** (pocit sounáležitosti, vzájemná péče, společenství) a **adekvátní sebepojetí** (sebedůvěra, sebeúcta a osobní identita). Sociální pracovníci považují za jednu ze svých nejvýznamnějších rolí pomáhat jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování.“*

(NASW 1995)

Paradigmata sociální práce

Přístupy, které se vyvíjejí od 20. stol. (tzv. „malá paradigmata“). V odborné literatuře se v kontextu sociální práce užívá také pojmů *model*, *pojetí* či *koncept*.

Různost jednotlivých paradigmat spočívá v odlišnosti jejich filozofických přístupů i praktických konsekvencí.

Paradigmata sociální práce dle Navrátila (2000)

1. Terapeutické paradigma
2. Reformní paradigma
3. Poradenské paradigma

Terapeutické paradigma

- Hlavní faktory: **duševní zdraví a pohoda člověka**
- Sociální práce = terapeutická intervence jejímž cílem je pomoci jednotlivcům / skupinám / komunitám zabezpečit **psychosociální pohodu**.
- Důraz je kladen na **komunikaci a budování vztahu** s klientem
- Proces interakce s druhými je tvůrčím procesem obohacujícím všechny zúčastněné, komunikace pomáhá získat více kontroly nad **vlastními pocity i způsobem života**.
- Profesionální způsobilost sociálního pracovníka je opřena o znalosti v oboru psychologie a o terapeutický výcvik.

Příklad: Humanistická koncepce dle Carla Rogerse (PCA – *person centered approach*), Transakční analýza dle Erica Berneho (1961, 1964)

Reformní paradigma

- Hlavní faktory: **úsilí o změnu společenského prostředí** (vize společenské rovnosti v různých dimenzích společenského života)
- Sociální práce = **zmocnění** (*empowerment*); podpora spolupráce a solidarity v určité společenské skupině pomůže utlačeným získat vliv nad vlastním životem.
- Zvýšení podílu klientů na tvorbě a změnách společenských institucí.
- Rozpor s terapeutickým i poradenským přístupem: osobního rozvoje nelze dosáhnout za nerovných společenských podmínek.
- Terapeutický i poradenský přístup podporují stávající společenský řád a tím i zájmy elit, které jej tvoří.

Poradenské paradigma

- Hlavní faktory: **sociálně-právní pomoc**; sociální fungování závisí na schopnosti klienta zvládat problémy a na přístupu k odpovídajícím informacím a službám.
- Sociální práce = jeden z aspektů systému sociálních služeb. Zaměření na **individuální problémy / potřeby** klienta skrze **poskytování informací, kvalifikované poradenství, zpřístupnění zdrojů a mediace**.
- Součástí je snaha o změnu společnosti a jejích institucí aby lépe odpovídaly potřebám občanů (v praxi pouze malé, individuální změny které a priori nesměřují k velkým sociálním změnám)
- Důraz na **podporu osobního a komunitního růstu**.
- Teoretické zázemí: kombinace psychologie, sociologie a práva

Příklad: Úkolově orientovaný přístup práce s klientem (*partnerství a posilování*)

(blíže in Bandana Ahmad 1990)

Dilemata v soudobé sociální práci

Formalizace

Profesionalizace

Normativnost

Pomoc

Polyvalence

SP jako praktická disciplína

X

Deformalizace

Deprofesionalizace

Nenormativnost

Sociální kontrola

Specializace

SP jako věda a umění

Formalizace X deformalizace

- SP jako formalizovaná disciplína od 20. stol.
- V současné době má SP svůj etický kodex, metodiky práce s klienty, formální způsob vzdělávání a silnou finanční provázanost se státní správou.
- Institucionalizace SP vede k snižování rozsahu přirozených činností jednotlivce, rodiny a jiných společenství (komunity). Ty se stávají předmětem formálně organizovaného, financovaného a centralizovaného úsilí (standardizace).
- Formální i neformální SP se vyvíjí víceméně souběžně, převaha jednoho přístupu nad druhým se odvíjí od konkrétní sociálně-politické situace.

Příklady deformalizace SP:

- kompetence nese licencovaný sociální pracovník, konkrétní pomoc je uskutečňována v přirozeném prostředí klienta s pomocí jeho rodiny či okolí.
- rozvoj nestátního neziskového sektoru (profesionální báze x princip občanské vzájemnosti), v ČR od 90. let 20. stol.

K zamyšlení:

Je formálně organizovaná SP schopna řešit sociální problémy úspěšněji a levněji než když se věcem ponechá volný průběh?

Profesionalizace X deprofesionalizace

„Profesionalizace určitého zaměstnání se vyznačuje několika charakteristickými procesy. Znamená, že profesionální skupina vyvíjí snahu kontrolovat, typizovat a standardizovat práci v okruhu své kompetence.“

(Wilensky & Lebeaux 1967)

Procesy profesionalizace:

- vznik nových forem vztahů mezi sociálními pracovníky a klienty
- ovlivňování rozhodování o vhodných metodách poskytování služeb a směru budoucího vývoje praxe tzv. velkou společností prostřednictvím tvorby organizovaných profesních asociací a odborného školství
- budování profesního statusu v hierarchii ostatních profesí
- tvorba profesního etického kodexu
- existence jurisdikčních polemik o rozsahu kompetencí mezi příbuznými profesemi

K zamyšlení:

Dokáží se jako profesionál dostatečně osobně angažovat?

Normativnost X nenormativnost

SP jako profese pomáhající lidem, kteří stojí mimo tzv. většinovou společnost, aby se přizpůsobili této společnosti = normativní princip.

X

SP jako jako profese která definuje „*problémy*“ jako řešitelné obtíže konkrétních osob. Toto řešení bylo později odmítnuto a redefinováno jako „boj proti etablované majoritní společnosti.“

Etnocentrismus X partnerství (Musil 1995)

- Etnocentrismus v SP:

Tendence stavu sociálních pracovníků přistupovat ke klientům z pozice hodnotových orientací a norem, které jsou vlastní této skupině, potažmo společenské třídě, k níž většina sociálních pracovníků náleží.

- Partnerství v SP:

Podpora klienta bez kladení normativních hodnotových podmínek této spolupráce.

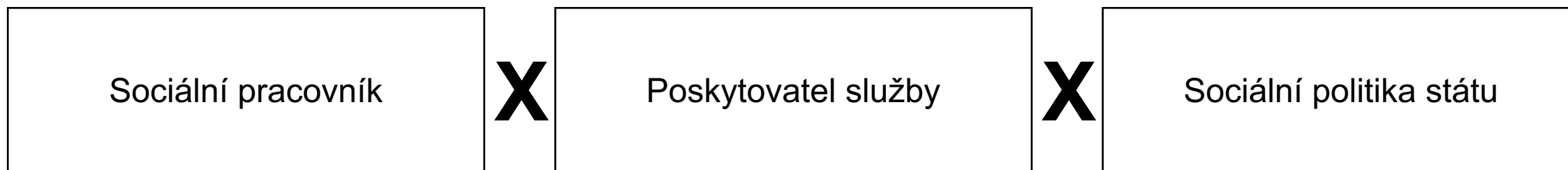
Otázka k zamyšlení:

Je možné vykonávat pomáhající profesi a neuplatňovat přitom nereflektovaně hodnotící kritéria specifická pro kulturu vlastní vrstvy nebo skupiny?

Pomoc x sociální kontrola

Rozdílné postoje k cílům i k poslání sociální práce

(viz poslání a cíle sociální práce)

Otázka k zamyšlení:

Jaký vliv může mít významné potlačení kontrolní funkce sociální práce (např. prostřednictvím prosazování principu svobodného rozhodování klientů) k samotné účinnosti sociální práce jakožto nástroje sociální politiky státu?

Polyvalence X specializace

Polyvalence

SP v rámci své územní kompetence poskytuje služby klientům v různých životních situacích (problematika mladistvých i dospělých delikventů, pomoc seniorům, osobám se zdravotním postižením, cizincům...)

X

Specializace

SP v rámci své územní kompetence zabývá pouze určitým sociálním problémem či jen jeho vybranými aspekty případně se věnuje konkrétní cílové skupině.

Sociální práce jako věda a umění

SP jako **umění**, vyžadující širokou škálu dovedností, zejména schopnost:

- a) porozumět druhým a jejich potřebám
- b) pomoci a zároveň podporovat samostatnost a sociální učení (prevence závislosti na pracovníkovi / službě)

SP jako **věda**, která

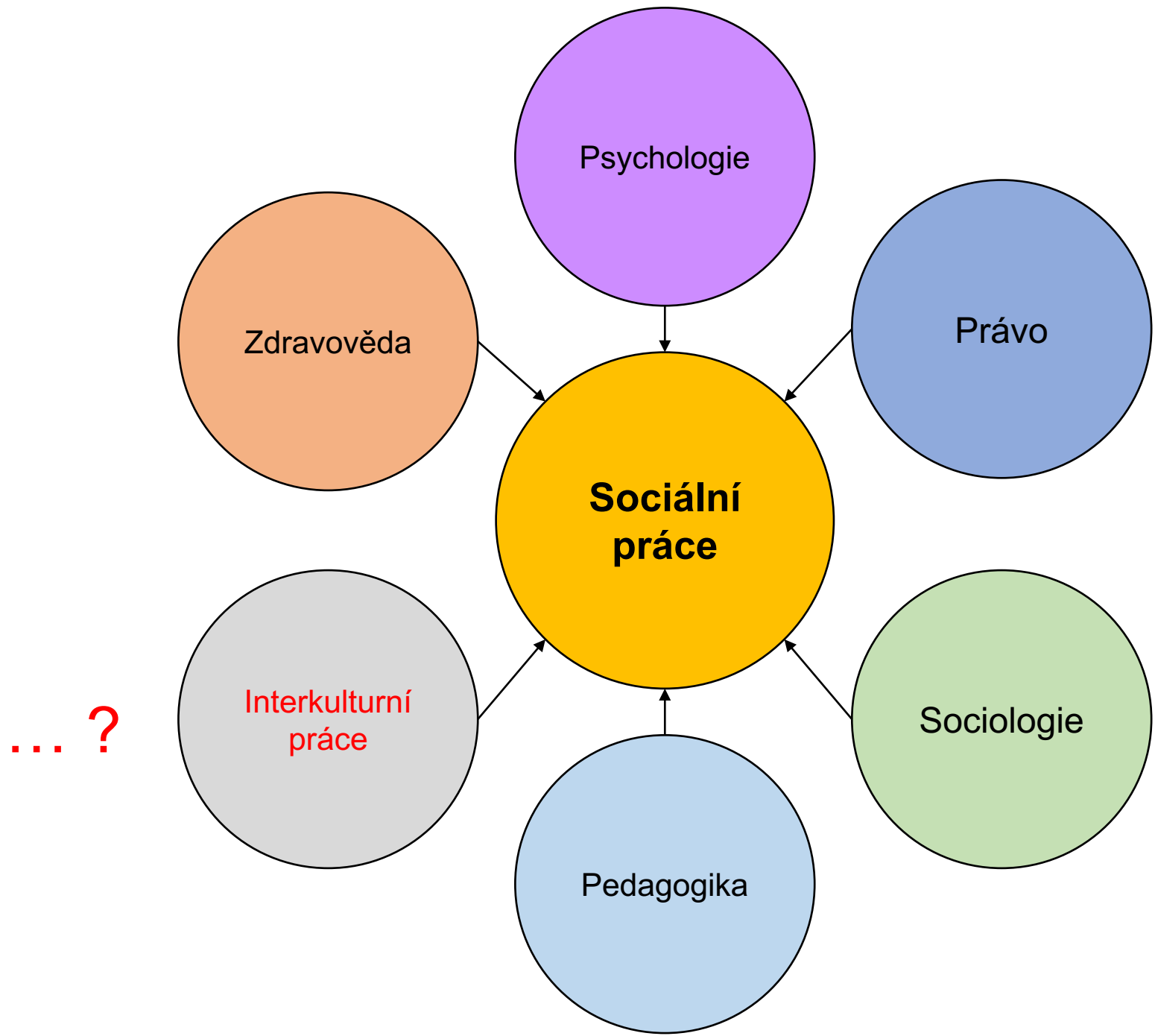
- a) disponuje teoriemi
- b) Vytváří teorie objasňující / popisující vznik a řešení individuálních / skupinových / komunitních problémů

Obě charakteristiky jsou nezanedbatelné.

Vztah SP k jiným disciplínám

Sociální pracovník:

- podporuje sociální fungování klienta, tj. pohlíží na člověka jako na bytost, která existuje v určitém prostředí a musí zvládat jeho nároky;
- pomáhá klientovi při obnově / získání takových dovedností, informací apod., jež klientovi umožní zvládat požadavky prostředí nebo naopak ovlivňovat ty nároky prostředí, které jsou nadměrné či jinak problematické;
- integruje poznatky z jiných disciplín s ohledem na svoji optiku, úkol apod. (spjato mj. s paradigmatickou orientací SP).

Teorie v sociální práci

- Sociální práce čerpá část své teoretické základny z řady jiných vědních oblastí (psychologie, sociologie, pedagogika, právní vědy a dal.). Jen malé množství teorií sociální práce vychází přímo z jejího rámce, jakožto praktického i vědního oboru.
- Originalita oboru sociální práce vychází především ze zvláštního způsobu užití teorie – v adaptaci modelů pro řešení problémů klientů.
- Sociální práce se vyznačuje schopností integrovat, využívat a modifikovat různorodé poznatky ve snaze pomáhat lidem při podpoře / obnově jejich sociálního fungování.

Klasifikace teorií v sociální práci

Teorie v SP lze klasifikovat dle různých typologií:

1. Typologie dle Janis Fookové (1993):

obecné teorie (perspektiva)	<i>zaměřeny na politické, ekonomické a sociální struktury společnosti (př. liberalismus, marxismus, existenciální a humanistické perspektivy...)</i>
praktické teorie	<i>rozvíjí metody intervence, zabývá se způsoby práce sociálních pracovníků a navrhuje jejich zlepšení (př. transakční analýza, logoterapie, teorie rolí...)</i>
specifické teorie	<i>návody na uplatnění specifických zkušeností a znalostí v praxi (krizová intervence, mediace...)</i>

2. Typologie dle Sibeona (1990)

typy teorií	formální teorie	neformální teorie
teorie o sociální práci	<i>formálně psané, definující povahu a cíle sociálního zabezpečení</i>	<i>morální politické, kulturní hodnoty, které ovlivňují jednání SP a na jejichž základě pak SP vnímají svoji úlohu</i>
teorie sociální práce	<i>formálně psané teorie intervence (rodinná terapie, logoterapie...)</i>	<i>Induktivně odvozená nepsaná teorie intervence utvářená na základě praktické zkušenosti</i>
teorie klientova světa	<i>formálně psané teorie o předmětech sociálních věd (teorie osobnosti, rady, pohlaví, vztahů, kultury...)</i>	<i>SP uplatňují ve své praxi zkušenosti i obecné kulturní předpoklady (normální chování, dobrá rodina, kulturní zázemí atp.)</i>

Přehled vybraných teorií v sociální práci

Humanistické a existenciální teorie

- Přístup orientovaný na klienta (C. Rogers)
- Transakční analýza (E. Berne)
- Existenciální analýza a logoterapie (V. E. Frankl)

Sociálně psychologické a komunikační modely

- Teorie rolí (G. H. Mead)
- Etiketizační teorie (Kitsuse, Lemert, Becker)
- Komunikační teorie (V. Satirová)

Systemický přístup

Kognitivně-behaviorální teorie

Přístup orientovaný na úkoly

Antiopresivní přístupy (AOP)

Sociobiologie (Ch. Darwin)

Sociálně-ekologický model a fenomenologická tradice

- Ekologický model
- Sociální ekologie
- Fenomenologické pojetí

Více k teoriím sociální práce

MATOUŠEK, O. a kol 2012. *Základy sociální práce*. Praha: Portál
- Vybrané teorie sociální práce, kapitola 6.

ENCYKLOPEDIE SOCIÁLNÍ PRÁCE

Oldřich Matoušek a kol.

II. Sociální služby

Samostudium

MATOUŠEK, O. a kol 2012. *Základy sociální práce*. Praha: Portál
- Sociální politika, sociální služby a sociální práce, kapitola 5.

MATOUŠEK, O. a kol. 2011. *Sociální služby*. Praha: Portál
- Trendy v historickém sociálních služeb, kapitola 2.

- Sociální služby a sociální práce realizovaná v jejich rámci jsou jedním důležitých nástrojů realizace sociální politiky, vůči konkrétním cílovým skupinám obyvatelstva.
- Sociální služby zajišťují či zprostředkovávají podporu jednotlivcům / skupinám či komunitám v reakci na životní situace / sociální události / sociální rizika.
- Sociální služby lze dělit na dvě základní skupiny
 - 1. státní a obecní**
 - 2. nestátní (ziskové x neziskové organizace)**

V anglosaském pojetí se vše co „poskytuje výhody těm kdo mají problém,“ označuje jako sociální služby.

V českém právním řádu se za sociální služby označují činnosti, tj. kdy někdo pro někoho něco činí, nikoliv regulace či peněžní / věcné dávky“

(Matoušek 2012, s. 178)

Zákon o sociálních službách (ZSS)

- V květnu 2006 byl přijat [zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách](#) (práce na prvních návrzích začaly již v r. 94).
- Spolu s prováděcí vyhláškou (505/2006 Sb.) a dalšími právními předpisy (zák. č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu; zák. č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi) přinesl zásadní změnu v systému sociální péče.
- Definuje pojem **sociální služba**: „*sociální službou se rozumí **činnost** nebo **soubor činností** podle tohoto zákona **zajišťujících pomoc a podporu osobám** za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení.*“ (§3 a) ZSS).
- Upravuje podmínky pro přiznání, stanovení výše a výplatu dávky sociální péče „**příspěvek na péči**“
- Upravuje druhy, formy, zařízení sociálních služeb a základní činnosti při poskytování sociálních služeb; dále jejich inspekci a financování.
- Definuje předpoklady pro výkon povolání **sociálního pracovníka** a jeho kompetence (§§ 109, 110).
- Definuje odbornou způsobilost **dalších pracovníků** působících v sociálních službách (pracovník v sociálních službách, další odborný pracovník, rodinný a manželský poradce...)
- Upravuje podmínky akreditace vzdělávacích zařízení a akreditace vzdělávacích programů.

Prováděcí vyhláška k ZSS

Vyhláška č. [505/2006 Sb.](#), kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách

Upravuje:

- hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby
- rozsah úkonů jednotlivých základních činností u všech druhů sociálních služeb
- obsah kvalifikačního kurzu pro PSS
- kritéria a hodnocení standardů kvality
- podmínky pro zpracování a strukturu střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb

Základní zásady poskytování sociálních služeb

§ 2 ZSS: „Každá osoba má nárok na bezplatné poskytnutí základního sociálního poradenství o možnostech řešení **nepříznivé sociální situace** nebo jejího předcházení.

Rozsah a forma pomoci a podpory poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb **musí zachovávat lidskou důstojnost** osob. Pomoc musí vycházet z **individuálně určených potřeb** osob, musí **působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace, a posilovat jejich sociální začleňování.** Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a **v náležitě kvalitě** takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno **dodržování lidských práv a základních svobod osob.**

§3 b) ZSS: „**Nepříznivou sociální situací** se rozumí oslabení nebo ztráta schopnosti z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby nebo z jiných závažných důvodů řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením.“

Co z uvedeného vyplývá?

- ✓ Primární je poskytnutí relevantních informací osobě, která se ocitla v nepříznivé sociální situaci tak, aby ji pokud možno mohla řešit sama a vlastními silami.
- ✓ Pokud takové informace nestačí, nastupují sociální služby.
- ✓ Sociální služby mají být individualizované, tj. „šité na míru potřebám konkrétního jednotlivce“.
- ✓ Sociální služby mají být aktivační, podporující samostatnost klientů a mají předcházet delšímu trvání či prohlubování nepříznivé sociální situace.
- ✓ Kvalita poskytování sociálních služeb je dána přímo do souvislosti s dodržováním lidských práv a základních svobod a se zachováním důstojnosti člověka.

(Koldinská In Matoušek 2011, s. 39)

Kategorizace sociálních služeb

Druhy sociálních služeb

- sociální poradenství
- služby sociální péče
- služby sociální prevence

Formy poskytování sociálních služeb

- pobytové
- ambulantní
- terénní

Sociální poradenství (§ 37 ZSS)

Základní sociální poradenství

„poskytování potřebných informací přispívajících k řešení nepříznivé sociální situace.“

Odborné sociální poradenství

„je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin ve specializovaných poradnách.“

Služby sociální péče (§§ 38-52 ZSS)

Tyto služby „napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou i psychickou soběstačnost s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí.“

- Osobní asistence (§ 39)
- Pečovatelská služba (§ 40)
- Tísňová péče (§ 41)
- Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42)
- Podpora samostatného bydlení (§ 43)
- Odlehčovací služby (§ 44)
- Centra denních služeb (§ 45)
- Denní stacionáře (§ 46)
- Týdenní stacionáře (§ 47)
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením (§ 48)
- Domovy pro seniory (§ 49)
- Domovy se zvláštním režimem (§ 50)
- Chráněné bydlení (§ 51)
- Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (§ 52)

Služby sociální prevence (§§ 53-70 ZSS)

*„Služby sociální prevence napomáhají zabránit **sociálnímu vyloučení** osob, které jsou tímto ohroženy pro krizovou sociální situaci, životní návyky a způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí a ohrožení práv a oprávněných zájmů trestnou činností jiné fyzické osoby. Cílem služeb sociální prevence je napomáhat osobám k překonání jejich nepříznivé sociální situace a chránit společnost před vznikem a šířením nežádoucích společenských jevů.“*

- Ranná péče (§ 54)
- Telefonická krizová pomoc (§ 55)
- Tlumočnické služby (§ 56)
- Azylové domy (§ 57)
- Domy na půl cesty (§ 58)
- Kontaktní centra (§ 59)
- Krizová pomoc (§ 60)
- Intervenční centra (§ 60a)
- Nízkoprahová denní centra (§ 61)
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62)
- Noclehárny (§ 63)
- Služby následné péče (§ 64)
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65)
- Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (§ 66)
- Sociálně-terapeutické dílny (§ 67)
- Terapeutické komunity (§ 68)
- Terénní programy (§ 69)
- Sociální rehabilitace (§ 70)

Registrace poskytovatelů sociálních služeb

- Poskytovatelem sociálních služeb jsou v souladu s koncepcí sociálních služeb a sociální práce v ČR převážně nestátní subjekty.
- Poskytovatelem sociálních služeb podle ZSS může být FO / PO, případně organizační složka státu či územně samosprávný celek, který/á má k tomuto udělené oprávnění, jež vzniká **rozhodnutím o registraci** vydaným příslušným krajským úřadem.
- Krajský úřad vede tzv. registr poskytovatelů sociálních služeb, jenž v elektronické podobě spravuje rezort [MPSV](https://iregistr.mpsv.cz) (iregistr.mpsv.cz)

Podmínky registrace

- ✓ podání písemné žádosti o registraci,
- ✓ bezúhonnost a odborná způsobilost všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby,
- ✓ zajištění hygienických podmínek, jsou-li sociální služby poskytovány v zařízení sociálních služeb,
- ✓ vlastnické nebo jiné právo k objektu nebo prostorám, v nichž budou poskytovány sociální služby,
- ✓ zajištění personálních, materiálních a technických podmínek odpovídajících druhu poskytovaných sociálních služeb,
- ✓ skutečnost, že na majetek fyzické nebo právnické osoby, která je žadatelem o registraci, nebyl prohlášen konkurs nebo proti ní nebylo zahájeno insolvenční řízení

Povinnosti poskytovatelů registrovaných sociálních služeb

- ✓ Povinné informace v registru poskytovatelů
 - *Popis realizace služby*
 - *Seznam pracovníků v přímé i nepřímé péči*
 - *Ceník služby*
 - *Kapacita služby (denní/týdenní/měsíční)*
 - *Adresa zařízení a otevírací doba služby*
 - *Postup pro vyřizování stížností klientů služby*

- ✓ Zpracování a dodržování standardů kvality sociální služby
- ✓ Oznamovací povinnost vůči registrujícímu orgánu (kraj)
- ✓ Vedení dokumentace o zájemcích o službu a klientech služby
- ✓ Individuální plánování s klienty služby
- ✓ Vedení statistik a průběžné vyhodnocování poskytované služby

REGISTR POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

[Hlavní stránka](#)[Vyhledání služby](#)

Upozornění: Z důvodu výměny informačních systémů dočasně chybí u některých sociálních služeb tzv. doplňkové údaje zadávané při registraci sociální služby: např. plán finančního zajištění, popis personálního zajištění, popis realizace poskytování sociální služby, dále informace o výsledku kontroly plnění podmínek stanovených pro registraci a informace o výsledku provedené inspekce. Tyto údaje jsou postupně doplňovány a současně probíhá kontrola zveřejněných registračních údajů. V případě nesrovnalostí kontaktujte pracovníky příslušného registrujícího orgánu. Za vzniklé komplikace se omlouváme a děkujeme za pochopení.

Na základě zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007 je zřízen Registr poskytovatelů sociálních služeb. Smyslem tohoto zákona je chránit práva a oprávněné zájmy lidí, kteří jsou oslabeni v jejich prosazování, a to z různých důvodů jako je věk, zdravotní postižení, nedostatečně podnětné sociální prostředí, krizová životní situace a mnoho dalších příčin. Zákon vymezuje vedle práv a povinností jednotlivců také práva a povinnosti krajských poboček úřadu práce, obcí, krajů, státu a samozřejmě také poskytovatelů sociálních služeb. V zákoně je také upravena oblast týkající se podmínek výkonu sociální práce, a to ve všech společenských systémech, kde sociální pracovníci působí.

Sociální služby

Sociální službou je činnost, kterou zabezpečují poskytovatelé sociálních služeb na základě oprávnění dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007. Sociální služby jsou poskytovány jednotlivcům, rodinám i skupinám obyvatel. Zaměřují se na zachování co nejvyšší kvality a důstojnosti života lidí. Mezi nejpočetnější skupiny příjemců sociálních služeb patří zejména senioři, lidé se zdravotním postižením, rodiny s dětmi, ale také lidé, kteří z různých důvodů žijí "na okraji" společnosti.

Prostřednictvím sociálních služeb je zajišťována pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, pomoc s výchovou, poskytnutí informace, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, psycho- a socioterapie, pomoc při prosazování práv a zájmů.

Základními činnostmi při poskytování sociálních služeb jsou pomoc při zvládnutí základních životních potřeb, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při zajištění chodu domácnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů. Výčet základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb je stanoven zákonem č.108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007, obsah je uveden ve vyhlášce č.505/2006 Sb., částí druhé.

Poskytovatelé sociálních služeb

Poskytovatelem sociální služby je právnická nebo fyzická osoba, která má k této činnosti oprávnění dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1.1.2007. Poskytovatelem sociální služby nejsou rodinní příslušníci či asistenti sociální péče, kteří pečují o své blízké či jiné osoby v domácím prostředí. Stejně tak není poskytovatelem sociální služby subjekt, který není registrován jako poskytovatel sociálních služeb ve smyslu tohoto zákona (např. soukromá úklidová firma nebo ubytovna).

REGISTR POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Hlavní stránka | Vyhledání služby

Kritéria vyhledání (podle adresy zařízení)

rozšířené vyhledávání

Sociální služba

Kraj:

Okres:

 Včetně okolních okresů

azylové domy	(214)	centra denních služeb	(79)
denní stacionáře	(270)	domovy pro osoby se zdravotním postižením	(205)
domovy pro seniory	(535)	domovy se zvláštním režimem	(354)
domy na půl cesty	(34)	chráněné bydlení	(218)
intervenční centra	(18)	kontaktní centra	(61)
krizová pomoc	(44)	nízkoprahová denní centra	(65)
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	(255)	noclehárny	(78)
odborné sociální poradenství	(536)	odlehčovací služby	(315)
osobní asistence	(216)	pečovatelská služba	(706)
podpora samostatného bydlení	(58)	průvodcovské a předčitatelské služby	(15)
raná péče	(49)	služby následné péče	(44)
sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	(257)	sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby	(140)
sociálně terapeutické dílny	(161)	sociální rehabilitace	(305)
telefonická krizová pomoc	(36)	terapeutické komunity	(15)
terénní programy	(221)	tísňová péče	(17)
tlumočnické služby	(28)	týdenní stacionáře	(49)

REGISTR POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Hlavní stránka | Vyhledání služby

Kritéria vyhledání (podle adresy zařízení)

U polí označených znakem "*" se vyhledají všechny služby, které v příslušném svém údaji obsahují zadaný text

zjednodušené vyhledávání

Sociální služba

Identifikátor:

Druhy sociálních služeb:

azylové domy
centra denních služeb
denní stacionáře
domovy pro osoby se zdravotním postižením
domovy pro seniory
domovy se zvláštním režimem

Formy poskytování sociálních služeb:

pobytové
ambulantní
terénní

Cílová skupina klientů:

děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společ
etnické menšiny
imigranti a azylanti
oběti domácího násilí
oběti obchodu s lidmi
oběti trestné činnosti

Věková kategorie klientů:

děti kojeneckého věku (do 1 roku)
děti předškolního věku (1 - 6 let)
mladší děti (7 - 10 let)
starší děti (11 - 15 let)
dorost (16 - 18 let)
mladí dospělí (19 - 26 let)

Poskytována od:

Poskytována do:

Zařízení, místo poskytování sociální služby

Název:*

Vyhledat služby pouze dle adresy zařízení

Kraj:

Obec:

Interaktivní nápověda při zadávání adresy

Vyhledat služby s utajenou adresou

Vyhledat službu i dle rozšířené územ. působnosti

Okres:

Ulice:

Kdo působí v sociálních službách?

- ✓ Sociální pracovníci
- ✓ Pracovníci v sociálních službách
- ✓ Zdravotničtí pracovníci (dle zák. č. 96/2004 Sb.)
- ✓ Pedagogičtí pracovníci (dle zák. č. 563/2004 Sb.)
- ✓ Manželští a rodinní poradci
- ✓ Další odborní pracovníci (př. psycholog, terapeut, pracovní a kariéerní poradce, **interkulturní pracovník**)

Předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka

„Sociální pracovník vykonává sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy včetně řešení sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace, zjišťuje potřeby obyvatel obce a kraje a koordinuje poskytování sociálních služeb.“ (§ 109 ZSS)

✓ **Svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní a odborná způsobilost**

✓ **Odborná způsobilost**

- VOŠ vzdělání (sociální práce, sociální pedagogika, sociální a humanitární práce, sociálně-právní činnost, charitní a sociální činnost)
- VŠ vzdělání Bc., Mgr., Ph.D. stupeň (sociální práce, sociální politika, sociální pedagogika, sociální patologie, právo nebo speciální pedagogika)
- průběžné vzdělávání (min. 24h. ročně)

✓ **Znalost zákona o sociálních službách, orientace v problematice kvality sociálních služeb, vhodné osobnostní předpoklady** (empatie, odolnost vůči stresu, trpělivost, ochota, asertivita, komunikační dovednosti...)

Pracovník v sociálních službách

- ✓ **Svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost**
- ✓ **Odborná způsobilost**
 - Dle typu činnosti ZŠ/ SŠ (s výučním listem / maturitou) / VOŠ vzdělání a absolvování kvalifikačního kurzu (dle vyhl. 505/2006 Sb.)
 - Získaná způsobilost k výkonu zdravotnického povolání
- ✓ **Vhodné osobnostní předpoklady** (empatie, odolnost vůči stresu, trpělivost, ochota, asertivita, komunikační dovednosti...)

Financování sociálních služeb

- ✓ Způsoby financování sociálních služeb jsou upraveny v ZSS.
- ✓ Nejdůležitějším zdrojem příjmu jsou, pro poskytovatele sociálních služeb, finanční prostředky formou dotací ze státního rozpočtu, a dále granty z rozpočtu kraje v němž poskytovatel služby poskytuje.
- ✓ Výše finančních prostředků jsou určeny cenovou hladinou za jednotku dle typu služby (úvazek / lůžko / denní kapacita) a na základě kapacitních údajů zavedených v **Krajské síti poskytovatelů sociálních služeb**.
- ✓ Služby lze dofinancovávat prostřednictvím dalších zdrojů (úhrada od klientů služeb, vlastní zdroje, jiné granty, apod.) za předpokladu že tyto zdroje nevyklučují tzv. kofinancování.

Úkol

1. Rozdělte se do 4-5 skupin
2. Každá skupina si dle zvolených parametrů (druh služby, forma, cílová skupina atd.) vyhledá v elektronickém registru 1 sociální službu.
3. Vyhledané informace o službě jak z registru tak následně z webových stránek poskytovatele (jsou-li k dispozici) pak stručně sepište. Zaměřte se na:
 - základní údaje o službě (druh, forma atd.),
 - cílovou skupinu, místo poskytování služby,
 - stručný popis realizace poskytování sociální služby.
4. Výslednou práci pak představte svým kolegyním z ostatních skupin (max. 5 min.)

Sociální služby – shrnutí

- Poskytování registrovaných sociálních služeb se řídí **právními předpisy** (zejm. ZSS), **podléhá registraci** a je **závislé na financování ze státního rozpočtu** a dále z rozpočtu krajů.
- Financování jednotlivých druhů sociálních služeb se odvíjí od **střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb** a údajů v Krajské síti poskytovatelů sociálních služeb.
- V sociálních službách vedle sociálních pracovníků působí celá řada dalších odborných profesí, zejména právníci, psychologové, terapeuti ale i **interkulturní pracovníci**
- Mezi nejčastější poskytovatele sociálních služeb se řadí nestátní **neziskové organizace** (NNO) a církevní organizace (Charita).

Otázky? Diskuze?